

Harald SKALA, *Zapomenuté obrazy ze zámku v Lipové, Děčín, Oblastní muzeum v Děčíně 2024, 143 s. ISBN 978-80-88481-07-2.*

Dne 6. června 2024 se v rumburském muzeu odehrála vernisáž výstav, které by snad podle anotace bylo možné pominout jako další fádňní počín regionálního muzea. Když však přišlo pozvání od jednoho z autorů, bylo možné tušit, že se v zasutém regionu šluknovského výběžku chystá něco, co hranice regionu rozhodně přesáhne.

V jeden moment byly v muzeu Rumburk uvedeny dvě vzájemně se doplňující výstavy, tvořící ve výsledku jeden natolik konzistentní celek, že k oběma výstavám vznikl jeden katalog, který tuto celistvost podtrhuje. Tak jak v muzeu jedna výstava prostorově rámuje druhou, je první část katalogu chronologickým rámcem a úvodem pro výstavu druhou.

Hlavní autor výstavy o panství Lipové/Hainspachu Otto Chmelík představuje historii panství a jeho vlastníků, z nichž nejvýznamnější byli Salm-Reifferscheidtové-Hainspach, koalice rodů Salm a Reifferscheidtů s přídomkem právě podle Lipové.

Jeden z nejvýraznějších členů rodu Leopold Anton Salm-Reifferscheidt-Hainspach nechal zámek v Lipové vyzdobit nejen rodinnými portréty, ale také portréty důstojníků 17. pěšího pluku, se kterým sepejal svou vojenskou kariéru. Dal tak vzniknout ucelené důstojnické galerii, tak jak se v 18. století ostatně slušelo.

V průběhu staletí mnoho těchto galerií zaniklo, v lepším případě bylo rozptýleno po různých objektech. Tento osud přirozeně stihl i Lipovskou galerii. Vypátrat větší část scházejících obrazů se podařilo Haraldovi, autorovi druhé části výstavy, která dala katalogu název. Haraldovi se v průběhu 25 let podařilo identifikovat 20 podobných galerií napříč Evropou. Měl tedy dostatečnou heuristickou základnu, aby se mu podařilo z větší části scelit i galerii Leopolda Antona Salm-Reifferscheidta Hainspacha, jejíž části se kromě rumburského muzea nacházely také na zámku v Benešově nad Ploučnicí, v Mnichově Hradišti a Rájci nad Svitavou. Kromě pečlivé práce Haralda Skaly je dobré vyzdvihnout ochotu správců obrazů, které v době výzkumu nebyly v dobrém stavu, a správci sbírek nejenže svolili k zapůjčení obrazů, ale nechali je také přednostně zrestaurovat tak, aby návštěvníci výstavy potažmo čtenáři katalogu měli možnost vidět obrazy v jejich původním lesku. Díky úsilí, které Harald Skala vynaložil, nejsou tyto obrazy jen další připomínkou barokního výtvarného umění, neboť bylo-li to jen trochu možné, pokusil se autor portréty také identifikovat a doplnit krátkými medailonky. Kde nenašel indicie k identifikaci zobrazené osoby, přiložil alespoň co nejdůkladnější popis, který může v budoucnu k identifikaci pomoci dalším badatelům.

Na konci katalogu výstavy, která potrvá do 25. května 2025, jsou uvedeny i portréty lipovské sbírky, které se do výstavních prostor již nevešly.

V kombinaci s průvodními texty je publikace dílem dalece přesahujícím regionální dějiny a dokáže obohatit historii raného novověku, kulturní dějiny i dějiny vojenství.

Mgr. Ivana Austová

Státní okresní archiv Česká Lípa

austova@soalitomerice.cz